

Vanhassa kirkollisessa kaskussa kysytään, mikä on optimismin huippu? Se on rovasti Määttänen, joka vielä 94-vuoden korkeassa iässä meni ostamaan uuden kalliin kaftaanipuvun – ja jopa kaksilla housuilla.

Hyvät ystävät, ihmisestä esiin kumpuava optimismi ja innostus eivät riipu siitä, kuinka helppo ja hyvä tai vaikea ja raskas elämä hänellä on ollut. Jonkun kohdalla vastoinkäymiset tekevät ihmisestä pessimistin ja katkeran, kun taas toisen kohdalla suuretkaan vastoinkäymiset eivät elämänilon pulppuamista hillitse. 94-vuotiaan rovasti Määttäsen optimismi ja innostus työhön eivät siis kerro meille paljoakaan siitä, minkälainen elämänkaari ja työhistoria hänellä on takanaan.

Miksi jollakulla on valoisa luonne ja elämäniloon taipuvaiset geenit? Miksi joku saa jo lapsuudessaan niin paljon turvaa ja rakkautta, että se kantaa häntä läpi aikuisiän murheiden ja myrskyjen? Miksi joku saa uskon lahjan, eli pystyy huolettomasti elämään turvautuen aina ja kaikessa taivaan Isään? Tämänkaltaisten kysymysten ääreen nopeasti päädyimme, jos ja kun alamme miettiä, miksi toisella elämänilo säilyy vastoinkäymisistä huolimatta ja toisella elämänilo sammuu vähäistenkin kolhujen vuoksi.

Osaamme nimetä joitakin onnellisen ja merkityksellisen elämän rakennuspalikoita, mutta emme osaa selittää tarkkaan, mistä ne kumpuavat ja ovat peräisin. Osaamme tehdä joitain karkeita psykologisia yleistyksiä ihmisen kehityksestä, mutta yksilötasolla kun vertailemme ihmisiä keskenään, emme osaa arvioida miksi hän on tuollainen ja hän tällainen.

Elämä on meille mysteeri – samoin Jumala sen takana. Tässä maailmassa ilo ja suru, yltäkylläisyys ja puute, onni ja onnettomuus paitsi jakautuvat mutta myös sekoittuvat tavalla, jota emme ymmärrä. Elämän mysteerin äärellä tunnemme pienuutemme. Elämän salaisuuden äärellä tunnemme, että näkyvän maailman lisäksi on oltava toinen todellisuus, näkymätön maailma, joka on Jumalaksi kutsumamme voiman tai hengen maailma.

Näiden tunteiden ja aavistusten olemassaolo ei ole negatiivinen asia, päinvastoin. Mysteerin äärellä viisastumme, koska emme enää yritä selittää ja selittämällä ottaa haltuun maailmaa. Näin tekemällä pysymme omassa ihmisen roolissamme, emmekä ryhdy jumalalliseksi olennoiksi, fundamentalistisen lahkoon johtajaksi tai jäseneksi.

Myös tunne omasta pienuudesta Jumalan edessä on samalla lailla hyvä asia. Se on myös vapauttavaa ja rauhoittavaa. Siis olla pienenä Jumalan edessä, olla Jumalan kämmenellä. Näinhän kaunista ja aikuisellekin erinomaisesti soveltuvaa lapsen uskoa kuulussa lasten virressä sanoitetaan.

Hyvät ystävät, jouluevankeliumin voima on huikea. Siinä käsittämätön Jumala tulee ihmiseksi, ja vielä tarkemmin sanoen pieneksi ihmislapseksi. Heikko lapsi tuo meille valon, Jumala ottaa lapsen muodon. Heikkous ja pienuus edustavat potentiaalista voimaa, maailman valtiutta.

On hyvä huomata, että Jumala tuli ihmiseksi lapsen muodossa. Avuttomana, kodin turvan ulkopuolella, pimeässä ja kylmässä yössä, vailla edes ihmiskäsin rakennettujen seinien turvaa. Jumala piti huolen pojastaan, vaikka tämä syntyi erityisen turvattomaan maailmaan ja turvattomiin oloihin. Tämä on lupaus meille pienille ja hauraille ihmislapsille. Tämä on rohkaus meille helposti särkyville ja kylmän maailman riepotteleville ihmisille. Ei ihme, että Jeesuksen syntymästä ennustettiin jo vuosisatoja aikaisemmin profetan sanoin: Teille jotka elätte kuoleman varjon maassa, loistaa suuri valkeus. Te saatte nähdä valon.

Ehkä Rovasti Määttänen osti 94-vuotiaana kaftaanipuvun kaksilla housuilla, koska hän tunsu jouluevankeliumin niin hyvin, 70 vuoden ja 70 joulusaarnan kokemuksella. Hän oli jouluevankeliumin lukenut niin monesti ja syventynyt siihen niin monesta eri näkökulmasta, että optimismi tuntui hänelle luontaiselta. Hän oli löytänyt jouluevankeliumin huikaisevan, toivoa tuovan sanovan. Hänen maailmansa oli kirkastunut.

Ehkä hän oli nähnyt sielunsa silmin eläinten juottokaukalon, ympäröivän yön kylmyyden, lähes itse haistanut eläinten höyryävän hengityksen, tuntenut itse luissaan Marian ja Joosefin väsymyksen, pelon ja epävarmuuden. Ja silti, silti ei hiuskarvakaan näiden päästä päässyt katkeamaan, vaan he olivat täydellisessä turvassa Jumalan kämmenellä.

Näin mekin olemme pieninä ja heikkoina, paradoksaalista kyllä, turvassa turvallisimmiin. Elämän mysteerin ja Jumalan salaisuuden edessä emme lamaannu, vaan jostain kumman syystä, lepäämme. Jumalan luomana ihminen hakeutuu elämän mysteerin äärelle, ja saa siitä voimaa.